

ELAGU NÕUKOGUDE LIIDU KONSTITUTSIOON!

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Tallinna POLÜTEHNIK

Tallinna Polütehnilise Instituudi EKP büroo, direktiooni, ELKNU komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 31 Reedel, 2. detsembril 1960 XII aastakäik

Õigus haridusele

«Me ees on lahti kõik koolide ukсед...» — nii ütles laul ja seline on nõukogude nooruse tänapäev. Kas tee haridusele on alati noorte ees valla olnud? Ei. Sirvigem mõningaid statistilisi andmeid.

1881. a. rahvaloenduse andmeil oli Eestis kirjaoskajaid vaid 40 protsendi piires, 1922. a. rahvaloenduse andmeil nimetatakse kirjaoskuse taset kaunis kõrgeks. See oli 88,3 protsenti. Samal ajal oli elanike arv 1 keskkooli õpilase kohta Eestis 64,2, Saksamaal — 74,7, Norras 78,4, Soomes — 92,5, Rootsis — 133,0 jne.

1959. a. rahvaloenduse andmed näitavad aga, et NSV Liidus on kirjaoskuse protsendiks 98,5. Iga 1000 elaniku kohta on meil 21 täieliku kõrgema ja 304 täieliku ja mittetäieliku keskharidusega inimest.

Riigi Statistika Keskbüroo väljanne 1934. a. «Eesti arvudes» tunnistab kõrgemate koolide kohta järgmist:

«Kõrgemaid koole on meil 2, nimelt ülikool Tartus ja kõrgem tehnikum Tallinnas. Üliõpilasi oli Tartu ülikoolis 1. XII 1933. a. 2835, tehnikumis õppis 225 isikut. Tehnikumis, samuti kui ülikoolis, viimastel aastatel üliõpilaste arv väheneb.»

Aga praegu? Käesoleva aasta 1. novembri seisuga õppis TPI-s üle kolme tuhande üliõpilase. Seega on ainuüksi meie õppeasutuse seinte vahel kõrgemat haridust taotlevate üliõpilaste arv kasvanud enam kui kümnekordseks.

Kui siia juurde arvata TRÜ üliõpilaspere, meie uued kõr-

gemad õppeasutused ja vennesvabariikide kõrgemates õppeasutustes õppivad eesti rahvuses üliõpilased — alles siis võib saada ettekujutuse, kui võrd arvanud on nõukogude võimu aastail võimalused kõrgema hariduse omandamiseks.

R. NALIMOV

NSV Liidu konstitutsiooniga on kõigile meie riigi kodanikele kindlustatud õigus haridusele. Igaüks võib omandada ükskõik millise teda huvitava eriala. TPI raamatukogu vanemraamatukoguhoidja sm. Jüta Arro otsustas omandada kõrgema hariduse raamatukogunduse alal. 1958. aastal lõpetaski ta kaugõppe teel Leningradi Raamatukogunduse Instituudi.

E. Eendra foto

Õigus puhkusele

Meie kasutada on paljusid puhkuse vorme. Mõõduvõrd suvisel õppeaheajal jaotas TPI ametiühingu komitee meie instituudi kollektiivi liikmetele hulgaliselt puhkekodu-, sanatooriumi- ja turismituusikuid. Nii veetsid osa oma puhkusest Võsu puhkekodus üliõpilased M. Kull (MM-71), A. Veski (AS-52), õppeosakonna töötaja L. Hirv jt. Paljud meie instituudi üliõpilased, õppejõud ja teenistujad puhkasid peale Võsu veel Laulasmaa, Haapsalu ja Aseri puhkekodudes.

Sanatooriumi ravi vajavaid selt-simehi teenindasid ühe meie vabariigi kaunima suvituslinna — Pärnu — mugavad sanatooriumid. Seal puhkasid M. Ajaots, E. Ratnik, S. Pallas, J. Arro.

Ametiühingu komiteest saadud turismituusikutega sooritasid huvitava matka Elbruse mäele insener-keemik Aili Iruda ja noorem teaduslik töötaja Helvi Uibopuu. Gruusia sõjateed külastas Lehti Tärn ja Suhuumi sõjateel käisid Eeli Tiigimägi ning Tiit Tiigimägi.

Mitmeid puhkekodu ja sanatooriumituusikuid saadi vennesvabariikide ravi- ja suvituskohadesse.

Hulgaliselt viibis meie üliõpilasi ka TPI Klooga spordibaasis.

Need võimalused puhkamiseks organiseeris otseselt ametiühing.

Aga kui paljusid eri puhkuse vorme kasutasid meie kollektiivi liikmed veel omal käel — automatkad, ekskursioonid, turism jne.

Ja ka praegu, õppetöö ajal, on meile loodud kõik võimalused vaba aja sisukaks veetmiseks — puhkamiseks: teatrid, kinod, kontserdid, muuseumid, näitused, puhkeõhtud jne. Tuleb neid ainult kasutada.

R. PEHME (KT-53)

Kas õhtul näeme...

T. Taveteri foto

Õigus tööle

NSV Liidu Konstitutsiooniga on kõigile Nõukogudemaa kodanikele kindlustatud õigus tööle. Meile, noorele põlvkonnale, tundub sellise õiguse kehtestamine konstitutsiooniga isegi nagu üleaaruse — meie riigis jätub ju tööd kõigile ja jääb üegi. Tööpuudusest pole mõtet rääkida.

Tõsi, nii on see meil, kuid kuidas on lood kapitalistlikes riikides. Võtame USA või Inglismaa, Prantsusmaa või Itaalia — kõigis neis maades mõtlevad töölised valuga südames sellele, mis juhtub siis, kui nad peaksid jääma ilma tööta — viletsus ja puudus, külm ja nälj. Kapitalistlikes maades on miljonid inimesi, kellel puudub kindel töö või töö üldse. Neile ei ole kindlustatud õigus tööle. Paljud kõrgema hariduse omandanud inimesed kapitalistlikes maailmas ei unistagi enam sellest, et nad võiksid leida tööd vastavalt oma kvalifikatsioonile. Samasugune oli olukord ka kodanikus Eestis, kus liikvalitsuse juhtivad tegeledasid pasundasid haritlaste üleküllusest. Meenutame aga, et

kodanliku korra päevil lõpetas Tallinna Tehnikaülikooli inseneridiplomiga ainult 38 (!) inimest.

Nõukogude korra ajal on Tallinna Polütehnilise Instituudist väljunud inseneridiplomiga 3824 inimest. Käesoleval õppeaastal lõpetab instituudi ja suundub tööle rahvamajandusse 372 noort inseneri. Kõik nad on ja saavad varustatud töökohtadega. Praegu õpib instituudi päevases, kaugõppe ja õhtuses osakonnas 3256 üliõpilast, 1965. aastaks kasvab aga üliõpilaste arv päevases osakonnas nelja tuhandeni, kaugõppes 3500 ja õhtuses osakonnas 1500. Kuid kuidas jääb siis «haritlaste üleproduktiooniga?»

Meie rahvamajanduse plaanikindla arendamise juures seda karti ei ole. Vajadus kõrgema haridusega spetsialistide järele kasvab pidevalt ja seda eriti tehnika-aladel.

Meil on õigus tööle kindlustatud mitte ainult konstitutsioonilis, vaid ka kommunismi ülesehitamise praktikas.

E. KANGUR

Enne isast ja lõpuks ka pojast

Kahetkümnendate aastate lõpp. Näib, et mehaanik August Soonvaldi perekonnas ilmneb huvi tehnika vastu ka pojast Eugenist. Teda võib kohata õliga määratud tööriietuses autotöökodades pilasena, mõni aeg hiljem aga automehaanikuna. Sama nooruk tungib teaduse valla algide poole aga ka Tallinna Reaalgümnaasiumis. Jah, see pole niivõrd huvi autode vastu kui vajadus endale koostamiseks ülalpidamist teenida, mis viib noore Eugeni juba gümnaasiumi 3. klassis tööliste seisuks.

Aasta 1931. Gümnaasium on lõpetatud. Sundaeg sõjaväes, ja noor Eugen Soonvald seisab teelahkmel — kelleks saada? Ei tahaks nagu leppida gümnaasiumiharidusega. Edasiõppimine kõrgemas koolis nõuab tublisti raha. Seda aga pole. Mida teha? Tuleb minna tööle ja koguda õpingute jaoks vajalikku summa — selline on Eugeni otsus. Seda ta teebki. Kolmekümnendate aastate algul võib sama noormeest, kes gümnaasiumipäevil hankis endale elatust autotöökodades, näha raadiotelegrafistina, autojuhina, kelnerina jne.

1934. a. õigis. Tartu Ülikoolis luuakse tehnikateaduskond. Asjaavatud teaduskonda astujate hulgas on ka Eugen Soonvald. Gümnaasiumijärgsetel aastatel tööga kogutud raha võimaldab tudengile vaid üheks aastaks. Siis on raha jälle otsas. Uuesti tuleb otsida juhustlikku tööd, kuni 1936. a. veebruaris õnnestub saada ülikoolis õppetöö kõrval abiõppejõu koht.

1936. aastal avatakse Tallinna Tehnikaülikool. Ka E. Soonvald tuleb Tartust siia üle. Üliõpilase päevakava tiheneb veelgi. Hommikul kella 7-st kuni kella 13-ni

töö konstruktorina Krulli tehastes (õnn oli, et kateedri abiga siia tööle sai, kus eestlasi suurt ei vähetud, insener-tehnilise personali moodustasid enamuses sakslased ja vene emigrandid). Kell 13 algab 6-tunniline assistendi kohustuste täitmine tehnikaukoolis, alles seejärel saabub aeg õpingutega tegelemiseks. Magamisega jääb väheseks. Aga tööst tehases ei saa ka loobuda. On vaja raha õppe-, eksamite-, laboratooriumidmaksu, õpikute, korteri, elamise jaoks. Ja kust veel muidu saaks insenerile vajaliku tööpraktika. Tehnikaülikooli õppeprogrammis seda ei pakuta.

Selliselt, töötades ja makstes õppimisvõimaluste eest, mööduvad Eugen Soonvaldi ülikooliaastad. Tõsi küll, viimasel semestril vabastatakse ta õppemaksust. See on 1940. aastal...

«Jah, eks ta raske olnud, see õpinguteperiood. Enda jaoks jüi vabaks ainult laupäevaõhtu. Pühapäeviti ikka õppisime. Mis nüüd viga...» lausub TPI auto-de eksploatatsiooni kateedri juhataja dotsent Eugen Soonvald jutuajamist lõpetades.

Et praegu on noortel hõlpsam õppida, kui isade nooruspäevil, näeme kas või Soonvaldi järgmise põlvkonna juures. Vanim poeg — Voldemar — on praegu TPI ehitusteaduskonna IV kursuse üliõpilane. Mingisugust maksu selle eest maksta ei tule. Riik maksab talle stipendiumi. Tõsi, sel suvel läks Voldemar ehitusele tööle ja ka praegu töötab projekteerijana, kuid töölemineku põhjustajaks polnud mitte vajadus teenida elatusraha, vaid tahe saada korralikku inseneripraktikat, mida paraku instituudi seinte vahel jääb väheseks.

K. AASMAA

Viimane eksam on seljataga

Mõned päevad tagasi sooritasid viimase eksami tulevased insener-ökonomid, õpperühma IM-91 üliõpilased. Peamineks ja ühtlasi raskeimaks eksamiks oli kindlasti «Tootmise organiseerimine ja planeerimine». Kuigi IM-91 on tugev rühm, nagu mainis dotsent A. Rannes, olid eksaminõudud väga kõrged ja hinde «väga hea» said vähesed. Nende väheste hulka kuulusid sellised tugevad üliõpilased, nagu Kustas Rus, Elmet Soosalu, Kaljo Unt.

Praegu viibivad selle rühma üliõpilased kümnepäevasel puhkusel. Seejärel algab diplomiline praktika. Kateedril on lõpetamisel nõupidamised tehastega, kuhu üliõpilased praktikale suunduvad. Põhiliselt suunatakse igasse tehasesse ainult üks üliõpilane-praktikant. Diplomiprojekti teemad on väga elulised. Dotsent A. Rannes peab väga huvitavaks ja aktuaalseks K. Unti diplomitöö teemat. See käsit-

leb nimelt alumiiniumjuhtmete ratsionaalsemat tootmist. Kuigi tehas «Eesti Kaabel» juhtmeid juba toodab, on praeguses tootmisprotsessis palju puudujääke. K. Unt viibis tehases juba tehnoloogilise ökonoomika praktikal ja sellest ajast on tal tekkinud mitmeidki häid ideid tehnoloogilise protsessi täiustamiseks. Praegu tehakse tehases mõningaid asju poolvägisi, pahaste nägudega. K. Unt on aga väga vapper, ta näitab ja põhjendab mitmeid seadmete ümberpaigutusi, mis tulevad tootmisele kasuks.

Mõningad rühma IM-91 üliõpilased otsustasid vanematel kursustel õppimise kõrval töötada tehastes. Nii on Alla Poleštšuk dispetseriks tehases «Ilmarine». Kindlasti aitab varasem töö temal lahendada edukalt ka diplomiprojektis esilekerkivaid ülesandeid.

A. MALVIK

Tähistati Friedrich Engelsi 140. surmaaastapäeva

28. novembril möödus 140 aastat Karl Marxi lähima abilise Friedrich Engelsi sünnist. Sel päeval korraldas TPI NLKP ajaloo, dialektilise ja ajaloolise materialismi kateeder teadusliku konverentsi. Konverentsil esinesid ettekannetega professor O. Stein ja dotsent L. Schmidt.

Elav elu naiskooris

Möödunud nädala lõpupäevad olid TPI Naiskoorile eriti pingelised.

25. novembril esines koor ENSV Riikliku Kunstiinstituudi üliõpilastele. Koor esitas vene ja nõukogude klassikalist kooriloomingut ning rahvaste laule. Kunstiinstituudi pere võttis esinemise vastu väga soojalt.

26. novembri päeval kogunesid naiskoori liikmed Lenini pst. ühiselamu ette — algas kontsertreis põlevkivirajooni. Sama päeva õhtul toimuski Püssi kultuurimajas kontsert. Kuigi publikut oli vähevõitu, võtsid kohalolijad koori esinemise soojalt vastu.

Järgmisel hommikul sõitsime Kiviõli, kontsert toimus päeval. Sel ringreisil lauldi ka selliseid nõudlikke ja vähetuntud palasid, nagu E. Aava «Näkingide koor» näidendist «Juta» (solist V. Kaeviste) ja A. Arutjunjani «Hällilaulu» kantaadist «Kodumaa» (solist H. Uibopuu). Siin olid tulnud meid tervitama Kiviõli I Keskkooli ja kohalike kooride esindajad.

Koori kontsertidel olid kaastegevad Tallinna Riikliku Konservatooriumi üliõpilane Henn Pai ja klaverisaatja Valeria Kulikova.

R. PEHME, koori liige

ÜLKNÜ Keskkomitees

Seoses ELKNU TPI komitee endise sekretäri sm. ELMAR KESKÜLA lahkumisega komsomolitööl autasustas ÜLKNÜ Keskkomitee büroo teda kaua-aegse laitmatu töö eest ÜLKNÜ-s Üleliidulise Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu Keskkomitee rinnamärgiga «Aktiivse töö eest komsomolis».

Valmistume valimisteks

18. detsembril 1960 on Eesti NSV rahvakohtunike valimised. Meie kollektiiv on asunud selleks aktiivselt valmistuma. Töötab agitpunkt, toimuvad rahvakohtu kaasistujate valimised, tegevust on alustanud agitkollektiiv.

Kes on õppinud Varssavis

Poola Rahvavabariik pühitseb 1960.—1966. a. Poola eksisteerimise tuhandeaastast juubelit. Sel puhul kavatakse Tartu Riiklikus Ülikoolis korraldada vastav teaduslik sessioon peamiselt Poola-Eesti suhete alal. Üheks punktiiks oleks eesti üliõpilaste õppimine Varssavi Polütehnilises Instituudis enne teist maailmasõda. Toimetus palub Varssavis õppinuid teatada oma nimi ja aadress ning saata võimalikult täielikke andmeid ja märkmeid Varssavis viibimise ja seal õppimise kohta, et oleks võimalik koostada üldülevaade. Soovitav oleks ka vastavate piltide ja muude asjasse puutuvate esemete ajutiseks kasutamiseks andmine, võimaliku näituse osakonna jaoks. Samuti oleks soovivat anda teateid ka kaasõppivate kohta. Andmed palutakse saata toimetusse võimalikult kiiresti.

VILLEM ERNITS, endine eesti ja soome keele lektor Varssavi Ülikoolis, praegu TRÜ õppejõud ka poola keele alal

